

5. Скрипчук П.М. **Социально-экономические основы экологической сертификации в Украине. Устойчивое социально-экономическое развитие региона:** сб. Науч. Ст.. В 2 ч. Ч. 1 /ГрГУ им. Я.Купалы; редкол.: Ли Чон Ку и др. – Гродно: ГрГУ, 2008. - С. 167-172.

6. Рибалов О.О. **Основи моніторингу екологічного простору:** Навчальний посібник. – Суми: Вид-во СумДУ, 2007. – 240 с.

7. **Методические и нормативно – аналитические основы экологического аудирования в Российской Федерации: Учебное пособие по экологическому аудированию,** ч. I. Научно-исследовательский центр по проблемам экологической безопасности (НЦЦ «Экобезопасность»). Карелов А.М., Беллер Г.А., Бусыгина В.М. и др., М.: 1998. – 529 с.

8. Стадницький Ю.І. **Економічні аспекти екологічної безпеки:** Препр. – Львів: - Інститут регіональних досліджень НАН України, 1996, 85 с.

9. Скрипчук П.М. **Концептуальні засади екологічної сертифікації в Україні.** Матеріали науково-технічної конференції „Системи – 2008: метрологія, стандартизація, сертифікація” (до 40-річчя створення ДП НДІ „Система”, 30-31 жовтня 2008 р., м. Львів). – С. 228-231.

Рецензент: д.е.н., професор В.І. Павлов

УДК 657.471

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Ю.М. Бужор

У статті обґрунтовано необхідність удосконалення і структуризації процесів фінансування закладів освіти. Здійнено аналіз системи управління фінансового забезпечення закладів освіти. Дослідженні необхідні для реалізації управлінські рішення.

In the article grounded necessity of improvement and strukturizacii of processes of financing of establishments of education. The analysis of control system financial providing of

© Ю.М. Бужор - здобувач Національного університету водного господарства та природокористування

establishments of education is carried out. Research administrative decisions are needed for realization.

Ключові слова: реформування закладів освіти, бюджетний кодекс, касові видатки, кредиторська заборгованість, фактичні нарахування.

Однією із найважливіших проблем при реформуванні закладів освіти на сьогоднішній день є питання фінансового забезпечення надання якісних освітянських послуг. Прийняття Бюджетного кодексу в Україні спричинило до активізації методичного дослідження фінансового забезпечення та розвитку закладів освіти. Тому дуже актуальним є аналіз фінансового забезпечення закладів освіти.

Видатки загального фонду по установах освіти за 2007 рік проведені в сумі 688224,1 тис. грн., що становить 99,3 відсотка до річних уточнених призначень, в тому числі асигнування на оплату праці з нарахуваннями складають 500499,4 тис. грн., або 99,6 відсотка, видатки на харчування – 23070,5 тис. грн. (98,1 відсотка), на оплату спожитих енергоносіїв використано 30257,3 тис. грн., що становить 98,5 відсотка до уточнених річних призначень. Захищені статті видатків по галузі профінансовані в повному обсязі. Недовикористання коштів пояснюється відсутністю відповідних фактичних нарахувань та залишками коштів на рахунках розпорядників коштів на кінець 2007 року. Протягом звітної періоду в установах та закладах освіти здійснювалися витрати капітального характеру. На придбання комп'ютерної техніки, автотранспорту для організації підвезення школярів, обладнання для шкільних кабінетів та гуртожитків інтернатних закладів використано коштів місцевих бюджетів в сумі 14797,9 тис. гривень. Касові видатки на проведення капітальних ремонтів приміщень навчальних закладів, будівництво та реконструкцію котелень і теплотрас установ освіти за минулий рік становили 17756,7 тис. гривень.

Упродовж звітної періоду місцеві бюджети області отримали субвенцію з державного бюджету на здійснення у 2007 році виплат, передбачених Законом України „Про реструктуризацію заборгованості з виплат, передбачених статтею 57 Закону України „Про освіту” педагогічним,

науково-педагогічним та іншим категоріям працівників навчальних закладів”, в обсязі 14351300 гривень. Касові видатки із зазначених виплат у звітному періоді становлять 14351299,99 гривень.

На комп'ютеризацію та інформатизацію загальноосвітніх навчальних закладів районів, обласному бюджету у минулому році за рахунок коштів загального фонду державного бюджету затверджено субвенцію в сумі 5887,4 тис. грн., яка використана на 99,9 відсотка. За рахунок цих коштів в загальноосвітні школи районів поставлено 98 навчальних комп'ютерних комплексів. Залишок коштів в сумі 3,152 тис. грн., що утворився із-за фактичної вартості таких комплексів, повернуто до державного бюджету. Крім того, за рахунок коштів спеціального фонду передбачалось поступлення субвенції з державного бюджету на придбання шкільних автобусів для перевезення дітей, що проживають у сільській місцевості в сумі 2568,8 тис. грн., однак бюджетного фінансування по зазначеній субвенції не здійснювалось.

Відповідно до проведених фактичних нарахувань на утримання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, згідно з Порядком, установленим постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 року № 81, профінансовано субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на зазначену мету в сумі 1744,7 тис. грн., що складає 87,4 відсотка до уточнених бюджетних призначень з урахуванням внесених змін (уточнений план по вказаній субвенції – 1997,011 тис. гривень).

Загальний обсяг кредиторської заборгованості по галузі на кінець звітного періоду становив 22370,0 тис. грн., з яких 22367,2 тис. грн., або 99,99 відсотка – це заборгованість з виплат, визначених Законом України "Про реструктуризацію заборгованості з виплат, передбачених статтею 57 Закону України "Про освіту" педагогічним, науково-педагогічним та іншим категоріям працівників навчальних закладів". Дебіторська та кредиторська заборгованість по нарахуваннях на заробітну плату пояснюється, відповідно, заборгованістю Фонду соціального страхування по тимчасовій втраті працездатності по лікарняних за останні дні грудня 2007 року та у зв'язку з невідшкодованими коштами вищеназваним фондом. Кредиторська заборгованість у розмірі 2,8 тис. грн.

за спожитий природний газ зафіксована по дошкільному закладу Камінь-Каширського району. Із загальної суми дебіторської заборгованості на кінець звітного періоду в сумі 39,4 тис. грн., 26,4 тис. грн. – прострочена дебіторська заборгованість, допущена Луцьким районним відділом освіти за тепlopостачання, зазначена сума не відшкодована відділу освіти підприємством ВАТ „Луцьке РТП”. Матеріали було передано в правоохоронні органи і згідно рішення господарського суду у Волинській області від 13 грудня 2007 року борги будуть повернуті відділу освіти, 1,5 тис. грн. – оплата за проведення заходів з позашкільної роботи з дітьми у грудні 2007 – січні 2008 року (змагання, олімпіади, тощо).

Відбулось збільшення кількості дитячих дошкільних закладів, груп, ставок вихователів та штатних одиниць обґрунтоване відновленням роботи в 2007 році таких закладів у Володимир-Волинському, Горохівському, Іваничівському, Ковельському, Ківерцівському, Любешівському, Старовижівському, Турійському районах та м. Луцьку. Всі дошкільні заклади обласного центру в кінці 2007 року переведені з 9-10,5 годинного режиму роботи на 12-годинний, що призвело до збільшення ставок вихователів та обслуговуючого персоналу. Невиконання діто-днів по дошкільних закладах пояснюється тим, що окремі установи не повністю функціонували протягом року.

Зменшення кількості загальноосвітніх шкіл на кінець року відбулось за рахунок закриття чотирьох шкіл I ступеня, а саме: у Іваничівському, Горохівському, Любомльському, Старовижівському районах. Через реалізацію в області програми „Шкільний автобус” у названих районах, де закриті школи, забезпечено підвіз учнів до інших шкіл. Через вирішення питання підвозу школярів закрито пришкільний інтернат в Старовижівському районі. На кінець звітного періоду збільшилась кількість комплексів „школа-дитячий садок” на 2 у Любомльському районі. Кількість ставок вихователів у загальноосвітніх школах протягом року збільшилась у зв'язку з відкриттям груп з продовженим днем в місті Луцьку, Камінь-Каширському, Горохівському, Ковельському та Любешівському районах. Кількість штатних одиниць адміністративно-управлінського та обслуговуючого персоналу, спеціалістів та робітників на кінець року

збільшилась у зв'язку із введенням у штатні розписи окремих загальноосвітніх шкіл Камінь-Каширського, Ківерцівського, Любе-шівського, Рожищенського, Луцького районів, міст Ковеля та Луцька посад практичних психологів, соціальних педагогів, медичних сестер, кочегарів та операторів газових котелень, водіїв шкільних автобусів, робітників по обслуговуванню приміщень. Невиконання діто-днів по групах з продовженим днем, пришкільних інтернатах, пояснюється тим, що в окремих районах через обмеженість бюджетних асигнувань учні харчувались за рахунок коштів батьків. Низька норма харчування учнів, які одержують харчування відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.06.02 № 856 (1,60 грн.) та учнів I-IV класів пояснюється недостатніми фінансовими ресурсами галузі в районах з низькою наповнюваністю класокомплектів. Через відсутність у місцевих бюджетах відповідних фінансових ресурсів та в окремих сільських школах умов для організації харчування, забезпечення харчування школярів, які проживають на забрудненій аварією на Чорнобильській АЕС території за рахунок коштів державного бюджету кількість учнів 1-4 класів, які харчуються, менший від загальної кількості учнів 1-4 класів.

Збільшення закладів, класів, контингенту учнів та вихованців, ріст ставок та штатних одиниць педагогічного та іншого персоналу на кінець року у загальноосвітніх школах-інтернатах, загальноосвітніх санаторних школах-інтернатах обумовлений реорганізацією Сенкевичівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату для дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, відповідно до рішення обласної ради від 21 червня 2007 року № 13/22 з 1 вересня 2007 року у Сенкевичівську загальноосвітню школу-інтернат I-III ступенів.

Збільшення ставок адміністративно-господарського персоналу та спеціалістів Загальноосвітніх школах-інтернатах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на кінець року відбулося за рахунок заповнення вакантних на початок року посад медичного персоналу, юриста та введення додаткової посади бухгалтера для обліку підсобного господарства в Люблинецькій та Володимир-Волинській загальноосвітніх школах-інтернатах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

На кінець звітнього періоду в області функціонує 10 дитячих будинків сімейного типу та 34 прийомних сімей, в яких виховується 136 прийомних дітей-сиріт. Оскільки в Ківерцівському спеціальному дитячому будинку виховуються діти-сироти дошкільного віку з вадами фізичного розвитку, грошові виплати випускникам не проводилися. Випускники дитячого будинку переведені у спеціальні школи-інтернати області, одяг їм виданий за рахунок спонсорської допомоги.

Зменшення кількості спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів, шкіл та інші закладів освіти для дітей з вадами у фізичному чи розумовому розвитку пояснюється реорганізацією Сенкевичівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату для дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, відповідно до рішення обласної ради від 21 червня 2007 року № 13/22 з 1 вересня 2007 року у Сенкевичівську загальноосвітню школу-інтернат I-III ступенів. Ріст ставок спеціалістів по спеціальних загальноосвітніх школах-інтернатах для дітей з вадами у фізичному чи розумовому розвитку у зв'язку з введенням посад медичного персоналу в реорганізовані на базі Крупівської та Рожищенської спеціальних загально-освітніх шкіл-інтернатів для дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку відповідно до рішення обласної ради від 21 червня 2007 року № 13/22 з 1 вересня 2007 року в експериментальні навчально-реабілітаційні центри для дітей з вадами зору та з порушеннями опорно-рухового апарату.

Невиконання діто-днів по інтернатних закладах відбулося по причині введення карантину в січні-лютому, внаслідок чого окремі заклади були закриті, а також тим, що оздоровлення вихованців проводилось в оздоровчих таборах.

Ріст педагогічних ставок у ліцях з посиленою військово-фізичною підготовкою обґрунтований збільшенням контингенту вихованців.

У закладах позашкільної освіти області внаслідок відкриття додаткових гуртків введено додаткові ставки керівників гуртків.

При визначенні середньорічного показника груп та студентів по вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації враховано лютневий випуск по медичних коледжах – 200 студентів. Ріст ставок адміністративного

персоналу – у зв'язку з введенням посад концертмейстера та психолога в штатний розпис Луцьких педагогічного та медичного коледжів

Таблиця 1

Видатки на заходи з позашкільної роботи з дітьми

Назва заходу	Сума тис. грн.
Спортивно-масова робота (в т.ч. підготовка і участь у спортивних іграх школярів України)	226,0
Проведення змагань, проведення обласних та районних олімпіад, підготовка та участь у всеукраїнських олімпіадах та конкурсах-захистах наукових робіт Малої академії наук, турнірів, виставок робіт учнівської творчості	247,1
Заходи, пов'язані з проведенням новорічних та різдвяних свят	68,4
ВСЬОГО видатків:	541,5

Збільшення ставок у закладах післядипломної освіти III-IV рівнів акредитації (академії, інститути, центри підвищення кваліфікації, перепідготовки, вдосконалення) відбулося за рахунок введення до штатного розпису Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти посад методистів та лаборанта кабінету зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти. (Лист Міністерства освіти і науки України від 14 червня 2006 року № 1/9-419).

Таблиця 2

Видатків на інші заходи по загальній освіті

Назва заходу	Сума, тис. грн.
Спортивно- масові змагання	89,5
Придбання бланків, видавництво статистичного збірника „Освіта Волині”	58,8
Підготовка та проведення конкурсів, зльотів, олімпіад, конференцій, турнірів (Конкурси „Вчитель року”, „Школа року”, „Учень року”)	240,5
ВСЬОГО видатків:	388,8

Зменшення кількості установ з методичної робота на кінець року пояснюється закриттям фільмотеки в м. Луцьку. Ріст ставок пояснюється введенням в методичні кабінети м. Луцька, Горохівського, Іваничівського, Любешівського та Любомльського районів посад методистів, юриста, завідуючого господарством та робітника.

По централізованих бухгалтеріях введено додаткові посади спеціалістів по Горохівському, Камінь-Каширському, Локачинському, Любешівському та Ратнівському районах.

У групах по централізованому обслуговуванню закладів освіти Рожищенського, Любешівського, Старовижівського, Камінь-Каширського районів введено посади інженерів, техніків.

Таблиця 3

Видатки на інші програми

Назва програми	План	Факт
Програма роботи з обдарованою молоддю на 2000-2005 роки	104,7	100,6
Програма розвитку позашкільних навчальних закладів	66,8	48,3
Програма „Вчитель”	290,9	290,9
Комплексна програма енергозбереження у закладах освіти Любомльського району на 2007-2010 роки	162,5	162,5
Програма розвитку освіти міста на 2007 рік (затверджено сесією Володимир-Волинської міської ради) від 13.02.2007 р. № 12/17)	25,4	23,3
ВСЬОГО видатків:	650,3	625,6

Фактичні видатки на інші освітні програми за 2007 рік становлять 6871,9 тис. гривень. На реалізацію програми „Шкільний автобус” передбачено у бюджеті Камінь-Каширського та Рожищенського районів у сумі 137,0 тис. гривень. Зазначені кошти використані на оплату договорів з перевізниками. За рахунок коштів обласного бюджету (225,0 тис. грн.) придбано шкільний автобус і у встановленому порядку передано для Шацького району. По інших районах

видатки на виконання згаданої програми проводяться при укладанні договорів з перевізниками, а також при взятті шкільних автобусів на баланс окремих навчальних закладів.

На реалізацію програм та проведення заходів стосовно неповнолітніх з місцевих бюджетів протягом звітного періоду профінансовані видатки в сумі 371,8 тис. грн., що дало можливість провести 442 заходи із середньою вартістю одного 829,78 гривні. За рахунок таких асигнувань здійснювалось фінансування видатків на реалізацію місцевих програм подолання дитячої безпритульності та бездоглядності. Зокрема, кошти використано на підтримку сімейних форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; навчання та підготовку батьків, які беруть на виховання дітей; методичне забезпечення, соціальну рекламу, проведення заходів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинились у особливо складних життєвих умовах.

Видатки на утримання притулку для неповнолітніх склали 857,6 тис. грн., із надходжень до спеціального фонду використано 24,1 тис. гривень. Обласний притулок розрахований на 40 місць, протягом року в середньому у закладі перебувало 34 дитини. Протягом року штатна та фактична чисельність працівників становила 33 одиниці. Видатки на забезпечення продуктами харчування та медикаментами однієї дитини в день протягом звітного періоду становили відповідно 14,91 грн. та 0,71 гривні. Станом на 1 січня 2008 року дебіторська та кредиторська заборгованість відсутня.

Рішенням обласної ради від 22 грудня 2005 року № 24/30 утворено обласну комунальну установу „Волинський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей”, розраховану на 30 місць. Протягом року продовжуються роботи з реконструкції та облаштування приміщення під центр соціально-психологічної реабілітації дітей у місті Ковелі. З обласного бюджету на функціонування установи з метою забезпечення подальшого облаштування протягом року спрямовано 91,1 тис. гривень. Бюджетні призначення використано на оплату праці з нарахуванням працівників – 28,6 тис. грн., придбання предметів постачання та матеріалів – 1,5 тис. грн., транспортні видатки – 4,9 тис. грн., поточний ремонт – 3,9 тис. грн., послуги зв'язку та інші послуги – 4,5

тис. грн., видатки на відрядження – 1,4 тис. грн., оплата теплопостачання – 46,3 тис. гривень.

Кількість фактично зайнятих штатних посад на кінець звітного періоду склала 1,5 штатні одиниці.

Станом на 1 січня 2008 року дебіторська та кредиторська заборгованість відсутня.

Компенсаційні виплати реабілітованим громадянам у 2007 році проведені у сумі 814,7 грн., в тому числі здійснено 2 виплати за час позбавлення волі на суму 327,7грн. та одну виплату за конфісковане майно на суму 487 гривень.

Бібліографія

1. **Програма економічного і соціального розвитку області уа 2007 рік.** – Луцьк, головне управління економіки Волинської облдержадміністрації, 2007. – 40 с.
2. **Про соціально-економічне становище області за 2007 рік.** – Луцьк, головне управління статистики у Волинській області, 2008. – 182 с.

Рецензент: д.е.н., професор Римар М.В.

УДК 657.471

ПОТОЧНЕ БЮДЖЕТНЕ ІНВЕСТУВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНУ

С.О. Лукін

Розкрито проблему застосування показників цільового методу формування бюджету інвестицій в сферу соціального захисту регіону. Аналізуються основні показники бюджетних програм поточного інвестування.

The problem of application of indexes of having a special purpose method of forming of budget of investments is exposed in